L-UNIVERSITÀ TA' MALTA
IL-FAKULTÀ TAL-ARTI
ID-DIPARTIMENT TAL-MALTI

MAL1031 IR-REGOLI TAL-KITBA MALTIJA FIL-PRATTIKA 2

Il-Ġimgħa, 4 ta' Frar 2013 (17:30 – 20:00)

NOTA: F'dan l-eżami l-istudenti ma jistgħux jużaw kotba.

IKKOREĠI S-SILTIET KOLLHA (3) (100 MARKA)

Int u tikkoreġi, żomm f'moħħok dawn il-punti importanti:

- Dan huwa eżami tar-regoli **ortografiċi**. Mela xogħlok hu li tikkoreġi l-iżbalji tal-ortografija biss, u mhux l-għażla tal-vokabolarju, is-sintassi, l-istil, eċċ.
- Ikkoreġi billi tħożż sing taħt il-kelma l-ħażina u fuqha tikteb il-kelma t-tajba **sħiħa** bl-aħmar.

Silta 1: **SPARAR U DUĦĦAN** [Meħuda u adattata minn *Sparar u Duħħan* ta' Ġużè Chetcuti]

Ma nista' ninsih qatt. Għadni narah hemm, minxur mal-art fil-ħerba li hu stess kien ħoloq.

Kien il-benjamin tar-raħal. Kont issibu għal kollox u jindaħal f'kollox. Jekk logħob tal-ballun, issibu minn ta' quddiem; fil-ġbir għall-armar tal-festa, arah jibdielek minn xhur qabel jiġri u jħabrek u jħabbat bieb bieb jiġborlok il-flus minn kull dar; fil-fieri kont tarah bil-wiefqa fuq xi kaxxa tal-injam jgħajjat b'ħanġra daqsiex qalb ħafna ġugarelli rħas bit-tfal madwaru fuq ix-xwiek li jirbħu xi ħaġa tal-logħob.

Ma kienx żgħażugħ matnazz. Anzi, kien qiesu sifja imma b'saħħtu. Telaq l-iskola kmieni u taha għax-xogħol ta' naġġar. Ma kellux aktar minn tnax-il sena u kont tarah qalb il-bennejja, daqxejn ta' tifel jagħżel iż-żrar fl-għarbiel jew bil-baqqun kemm kemm jifilħu, jitgħallem jonġor. Il-ħeġġa għax-xogħol kienet f'demmu.

Kien bieżel, ma kienx jaf x'inhu għażż jew mistrieħ. Aktar ma beda jikber, aktar il-ħajra u t-tħabrik għax-xogħol jikbru miegħu. Ma kien jaqta' qalbu minn xejn, daqsxejn ta' tifel iġorr knaten fuq spalltu u jitla' slielem m'ogħla sular.

Qegħdha fin-natural tiegħi li nistudja sewwa l-karattri tan-nies tar-raħal tiegħi, żgħażagħ, nisa u rġiel, u mbagħad nara minn minnhom jista' jagħtini daqqa t'id fix-xogħol tal-knisja jew

tal-oratorju. Għajni kienet ilha li waqgħet fuq dan iż-żagħżugħ sa minn meta kien għadu tfajjel jgħamilha ta' bennej. Ridt nieħdu fi ħsiebi u rrawwem minnhu żagħżugħ ħabrieki li għada pitgħada nkun nista' nsibu f'kull ma niġi bżonn. U Nenu – hekk kien jismu dat-tfajjel – kien juri fih il-kwalitajiet kollha tajba u sbieħ li jien xtaqt minnu.

Imma l-futur min jafu? Xi jkun hemm miktub fejn inkunu nafuh? Dak li nibnu fi ħsiebna, f'radda ta' salib jiġġarraf u jitħassar.

Għal Nenu l-festa tar-raħal kienet xi ħaġa kbira. Kien jibda jaħsibha minn xhur qabel. Mhux biex jiġbor ħa jżejjen it-toroq u anqas biex iġib il-baned għal dakinhar tal-festa, imma biex f'gabuba moħbija mill-għajn tal-pulizija jmur jagħmel il-murtali flimkien ma' żewġt iħbieb, ħafna ħafna akbar minnu fis-snin u fl-esperjenza. Imma s-sena tal-ħdim tal-murtali malajr tgħallimha, u kellu bħal seħer f'moħħu u f'idu għax kulma jagħmel kien jagħmlu mill-aħjar. Il-għaxqa tiegħu jara l-murtali li jaħdem hu jinfetħu qishom mrewħa kollha lwien f'wiċċ is-sema mudlam. Ukoll meta kiber, sar raġel u żżewweġ, dik in-namra għall-ħdim tal-murtali ma setgħetx titilqu.

Murtal joħroġ minn ġo ieħor, u ieħor minn ieħor, u s-sema f'daqqa waħda, jimtela' bi kwiekeb imlewwna.

Nenu kien iħossu jrid itir bil-ferħ, u ma' kull murtal li jinfetaħ iċapċap u jiftaħar li dak kien xogħol tiegħu. Fih, ukoll li issa kiber u sar raġel missier, baqa' n-natural ta' tifel.

Kien jiġi jfittixni l-knisja wiċċu mdawwal b'ferħ moħbi u jistenna l-ftaħir minn għandi, u nfaħħru kont, ma ngħidx le, imma nwiddbu wkoll biex joqgħod dejjem b'sebgħa għajnejn hu u jaħdem ix-xogħol tan-nar, għax in-nar ma jafx bi ħniena.

F'dik il-ġimgħa tal-festa niftakru ġie jfittixni s-sagristija u tani l-aħbar li martu kien għada kemm kellha t-tieni tarbija, u xtaqni ngħammidha l-għada, u l-għada stess għamel riċeviment fost il-ħbieb bix-xorb u l-ħlewwiet, u b'orkestra ta' tlieta li qajmet ġenn ta' ferħ. Imbagħad instemgħu l-murtali jfaqqaw. Din ma kontx nistenniha u lil Nenu għedtlu li dawk il-murtali kien imissu refagħhom għall-festa u mhux sparhom dakinhar tal-magħmudija.

"It-twelid ta' tarbija għalija festa oħra, Dun!" Mur fiehmu lil Nenu!

"Murtali," qalli, "minn għada stess nagħmel mijiet u nimla wiċċ is-sema... Taħsibx fuq hekk, Dun Sidor, ix-xogħol tal-isparar drajtu fuq ponot subajja' u nieħdu qisu logħob tat-tfal."

Meta Nenu jwaħħal xi ħaġa f'moħħu ma taqlagħielu b'xejn. Kompla ntafa' b'ruħu u ġismu fuq ix-xogħol. Il-ħajja tal-familja ma kienitlu ta' ebda tfixkil. Nenu kien bieżel u xejn ma kien iħallih jaqtgħu minn din in-namra tal-isparar.

Martu, tifla raħlija mrobbija fix-xogħol tar-raba', bieżla hi wkoll u għaliha dawk iż-żewġ uliedha kienu l-ġenna tagħha, kienet tiġi tfittixni u tfissirli l-inkwiet tagħha li Nenu kien iblah wisq fuq ix-xogħol tan-nar. Kienet tgħidli li ġieli baqa' sejjer sa tard bil-lejl u mbagħad tarah jiġi mas-siegħa ta' filgħodu u jintafa' fuq is-sodda għajjien mejjet.

"X'nagħmel jien jekk, allaħares qatt, Alla joħoduli?"

Kellha mitt raġun, imma lil Nenu mur fehmu.

Disgrazzji kienu ġa ġraw fi rħula oħra minħabba nuqqas ta' tagħlim u ħeġġa żejda fuq ix-xogħol. X'nistennew, traġedja oħra fir-raħal tagħna?

Għamilt il-ħsieb inkellem lil Nenu u lil dawk kollha li jaħdmu fl-isparar bit-tama li nfiehmhom kemm ikun aktar ta' ġid jekk il-flus li jiġbru u jonfqu fl-isparar jonfquhom f'xi ħaġa li tkun ta' għajnuna għal min hu fqir u marid u għal min qed ibati.

Sejjaħtilhom fis-sagristija u dorna lkoll qaqoċċa madwar mejda kbira. Ħatthom bil-kelma t-tajba. Ġew kollha kemm huma: sitt irġiel, tnejn minnhom imdaħħla fiż-żmien u jiftakru kemm inkwiet u ġlied inqala' ma' tal-irħula l-oħra bl-imħatra min minnhom ifaqqa' murtali u ġiġġifogi l-aktar. L-erbgħa l-oħra, Nenu fosthom, għadhom fl-aħjar tagħhom. Dawk l-irġiel kienu jaħilfu bija, imma meta bdejtilhom fuq l-isparar u għedtilhom li jien xejn ma kont favur sparar esaġerat, wiċċhom mill-ewwel urieni li ma kienux qed jaqblu miegħi.

"Mhux għax ma rridx sparar," għedtilhom bil-kalma kollha biex għall-anqas intaffilhom xi ftit mill-ħasda li kont ġa tajthom, "mhux għax ma rridx sparar," tennejt, "imma dak l-isparar kollu, ma jaqta' xejn, bomba triegħed raħal, għalfejn? Ma tistgħux iġġibu quddiem għajnejkhom kemm ħsara tagħmlu lix-xjuħ u lill-morda?"

Silta 2: **JUNGFRAU** [Meħuda u adattata minn "Jungfrau" mill-ktieb *Skandlu* ta' Daniel Sammut]

Stefan kellu msarnu f'saqajh. Kienu għaddew tliett ġimgħat sħaħ minn mindu kien tkellem ma' Francesca l-aħħar. Kien xeba' jibgħatilha messaġġi bl-*e-mail* biex jitlobha tikkuntattjah. Ipprova jċemplilha kemm il-darba u bagħtilha elf messaġġ imma ma weġbitux. Kien inkwietat ħafna – kien qiegħed jibża' li ġralha xi ħaġa. Jew forsi ma kelliex ċans tkellmu għax missierha kien iggrava fil-marda tiegħu? Qatagħha li jiktbilha ittra tradizzjonali; xi ħaġa li kien ilu żmien twil ma jagħmel.

Għaddew sitt ijiem oħra ta' tertieq il-qalb, imma fl-aħħar Francesca ikkuntattjatu permezz tal-*video-chatting*. Kif raħha quddiemu fl-iskrin tal-kompjuter, qalbu ferfret bil-ferħ.

"Hawn sabiħa, kif inti? Għaliex ma kontx qegħda tweġibni?" staqsieha b'ħeġġa u kurżita. Iżda malajr intebaħ li Francesca kienet tidher imdejjqa u għajjiena mmens. Kellha ħaddejha kollha sinjali tad-dmugħ, u għajnejha ħomor nar.

"Stefan, skużani ma bdejtx inwieġbek... wasalli r-riżultat tat-test... ġie pożitiv!" qaltlu b'leħen fgat. Imbagħad qabdet tibki, u għadset wiċċha bejn idejha. Stefan tħassarha ħafna u xtaq idaħħal idu fil-kompjuter u jaqbdilha tagħha. Xtaq iwennisha bit-tgħannieqa ta' mħabbtu. Baqa' miblugħ iħares lejha għal mument twil. Imbagħad, biex jgħid xi ħaġa, qal: "Tinkwetax, Francesca...".

"Ma ninkwetax!" qabżet u qalet b'rabja, "Kif nista' ma ninkwetax, Stef? Jien se nimrad żgur bħall-papa... dak il-wirt tiegħi... jien ikkundannata biex ngħix ħajja ta' dwejjaq... waħdi... sakemm insir kaboċċa u mmut! Jien żgur li misħuta minn ġuf ommi!"

Stefan inħasad b'dan il-kliem għax qatt ma' kien semagħha titkellem hekk. Ipprova jsabbarha imma sabha diffiċli biex jesprimi ruħu, forsi għax hu wkoll kellu ħafna dubji u mistoqsijiet. Wara ftit ġie f'tiegħu u staqsiha bilmod: "Qrajtha l-ittra tiegħi?"

It-tfajla għolliet għajnejha l-fuq u ressqet xagħrha minn quddiem għajnejha. "Iva, qrajtha. Grazzi tal-kliem sabiħ li ktibtli, tal-kuraġġ li għamiltli. Grazzi tad-dikjarazzjonijiet ta' mħabba li esprimejt lejja..." qaltlu b'leħen baxx.

Imbagħad waqfet. Nifisha beda jgħaġġel u ġisimha qabad jirtogħod. Kienet tidher għaddejja minn tempesta emozzjonali. "Imma issa mbidel kollox! Jien ma nistgħax inżomm din ir-relazzjoni miegħek, Stef – ngħabbik b'dan il-piż enormi f'ħajtek. Nixtieq li nibqgħu ħbieb biss mil-lum 'il quddiem."

Stefan ħass dan il-kliem jidħol bħal stallett ġo qalbu, iżda fl-istess ħin induna li kienet qiegħda tgħidlu hekk għax kienet tħobbu. Ma riditux jibqa' magħha sempliċement għax jitħassarha. Ma riditux ibati minħabba fiha. Ma riditux jintrabat ma' bniedma marida, bla futur.

"Fran, qalbi, kif ktibtlek fl-ittra se nerġa' ngħidlek: jien inħobbok daqs id-dawl t'għajnejja! Jien ma nistax ngħejx mingħajrek. Kont se niġġennen meta ma tkellimniex għal tliet ġimgħat. U jien se nibqa' nħobbok – jiġri x'jiġri – fit-tajjeb u fil-ħażin!" qalilha bil-ħlewwa.

"Int ma tafx x'qiegħed tgħid! B'din il-marda ġo fija lanqas għandi kuraġġ jkolli tfal; ma mmurx ngħaddilhom dan il-ġene misħut! U tinsiex, jien aktarx se nimrad mentalment ta' ħamsa u tletin sena," newwħet Francesca.

"Imma jien xorta nħobbok, u rridek tkun tiegħi!" qalilha b'leħen deċiż.

It-tfajla ħarset lejh b'ħarsa ta' mogħdrija u kellmitu bħallikieku kienet qiegħda tkellem tifel żgħir. "Imma Stefan, aħna m'aħniex miżżewġin – għadna l-anqas biss għadna agħrajjes! Ikun aħjar għalik li ddabbar rasek, u lili tinsini... u ssib tfajla Maltija f'saħħitha... u tibni familja... u tgħix kuntent! Jiddispjaċini li daħħaltek f'dan l-inkwiet kollu. Kien ikun aħjar kieku ma ltqajna xejn! Aħfirli..." U reġgħet bdiet tolfoq bla kontroll.

Stefan ħassu ftit offiż u frustrat. "Fran, ma nafx kif se naqbad ngħidhielek aħjar: Jien inħobbok! Jien lilek biss inħobb! Nixtieq li bħalissa qiegħed hemm, ħdejk, biex nogħqod miegħek il-ħin kollu u ngħinek f'dan il-mument diffiċli!" qalilha bil-qalb.

Francesca tkelmet b'leħen miksur: "Stefan, napprezza ħafna dan il-kliem tiegħek, imma naħseb li aħjar tirrifletti sewwa fuq din is-sitwazzjoni, u titkellem ma' tad-dar qabel tieħu deċiżjonijiet mgħaġla li jistgħu jaqilbulek ħajtek ta' taħt fuq. Ejja nieqfu hawn għal-lum..."

Wara dik id-diskursata Stefan baqa' konfuż bħal wieħed fis-sakra. Kellu taqbida nterna. Moħħu kien qiegħed iwissih li Francesca kienet qiegħda ġġorr ġene difettuż li, bħal bomba tal-ħin, kien se jeqridha meta jasal il-waqt mistkerraħ. Barraminnhekk, dan il-ġene seta' wkoll jintiret. Stefan minn dejjem xtaq li jibni familja u jkollu żewġt itfal.

Imma qalbu kienet qiegħda tipprotesta bl-ikrah. Qalbu kienet maqsuma bl-uġiegħ għal Francesca. Xtaq jista' jgħinha, isibilha fejqan, jeħodha f'ġenna ta' l-art 'il bogħod mill-mard u d-dwejjaq. Qalbu kienet qiegħda tfakkru fil-qtugħ ta' nifs, in-nuqqas ta' ħeġġa u d-dwejjaq li kien ħass tul dawk it-tliet ġimgħat li l-maħbuba tiegħu ma kinitx kellmitu.

Stefan tkellem m'ommu, missieru u oħtu. Ġabarhom flimkien fil-kamra tal-ikel u għamel ħiltu biex jispjegalhom is-sitwazzjoni. Ommu ma kinitx ta' skola u sabitha diffiċli biex tifhem kollox dwar il-marda ta' Francesca, apparti l-fatt li ma tantx kienet ħadet gost li binha kien ħareġ mill-Mużew, u biex tgħaxxaqa mar isib tfajla mill-Italja, li tant ma kellhiex grazzja magħha. Għalhekk ma ħasbithiex darbtejn biex qaltlu: "U int, insiha 'l din it-tfajla. M'għandekx xi tridha! Minflokha sib waħda bil-għaqal mir-raħal. Bħan-neputija ta' Rose pereżempju."

Stefan ħass il-pressjoni tiela' b'dak il-kumment. Ma tantx kien jaqbel mal-mentalità u l-idejat t'ommu, u ġieli kien ikollhom xi jgħidu, għalkemm qatt ma kien naqasha mir-rispett. Dak il-ħin għamel sforz kbir biex ma jagħtix kasha u dar fuq missieru u oħtu.

"Pa, int x'taħseb?" staqsieh.

Missieru kellu sebgħajn sena, u rari kien jitkellem. Iżda mbagħad, meta jiftaħ ħalqu, kien ikun jaf sew x'inhu jgħid. Bniedem intelliġenti, kien għamilha ma' ħafna nies f'ħajtu għax kien ħadem bħala formen fit-Tarzna għall-ħamsin sena. Kien ukoll iħobb jaqra u jsegwi l-aħbarijiet kollha. Kien saħansitra tgħallem juża l-internet fi xjuħitu.

Silta 3: **ERBA' XHIEDA** [Meħuda u adattata mill-pubblikazzjoni *Mhux biss numru*, tal-IOM u l-UNHCR]

Florian, 17-il sena, mir-Rumanija:

Jien mir-Rumanija. Ta' spiss naħseb fuq art twelidi – tassew sabiħa. Naħseb fuq sħabi, fuq familti u fuq il-post innifshu. Ili ngħix waħdi hawnhekk għal dawn l-aħħar tmien xhur u qed noqgħod f'lukanda. Kuljum immur l-iskola biex nitgħallem il-lingwa. Wara l-iskola mmur għal-lezzjonijiet taż-żfin. Qed nitgħallem niżfen żfin modern u żfin Tork. Nieħu gost inpaċpaċ ma' sħabi u nieħu gost immur id-diskoteka għax niltaqa' ma' nies ġodda. Britney Spears hija l-kantanta favorita tiegħi u tgħoġobni l-mużika u nieħu gost nikteb il-kanzunetti – indoqq l-*accordeon* u l-*keyboards*. Wara li nitgħallem il-lingwa rrid immur nistudja u naħdem fi studio tal-produzzjoni.

Mandy, ta' 21 sena, mill-Kamerun:

Issa nħossni komda li nitkellem xi ftit dwar dak li seħħ. M'ijhiex faċli għalija imma l-istorja tiegħi taf tgħin tassew lil ħaddieħor, għallinqas hekk nittama.

Iltqajt ma' daż-żagħżugħ, Patrick, fuq l-internet fl-2000. Dak iż-żmien kelli 19-il sena. Ħabiba tiegħi qaltli li zijuha kien fetaħ *cybercafe* u hemmhekk kien jaħdem xi ħadd li kien jgħin tfajliet żgħażagħ jiżżewġu rġiel bojod, tassew.

Kien hekk li ntqajt ma' Patrick. Erba' xhur wara ġie biex jiltaqa' mal-familja tiegħi għall-ewwel darba. Mar lura pajjiżu għal xahrejn u wara reġa' ġie lura biex jiżżewwiġni. Mort il-kunsill lokali u l-ambaxxata biex napplika għad-dokumenti meħtieġa biex inkun nista' nsiefer. Tlitt xhur wara, hekk kif ingħatajt il-viża, tlaqna flimkien minn pajjiżi. Għall-ewwel, kollox kien jidher miexi ħarir. Kollox kien ġdid għalija. Kienet l-ewwel żjara tiegħi fl-Ewropa.

Wasalna f'dar mill-isbaħ. Qalli li dak inhar flgħaxija kienu se jiġu għandna xi ħbieb għal festin, imma l-aktar biex jiltaqgħu miegħi. Dakinhar stess kien ħadli l-passaport bl-iskuża li kellu jibda xi proċeduri biex b'hekk stajt ningħata d-dritt ta' residenza.

Ma kontx qed nifhem x'kien għaddej dakinhar filgħaxija. Daħħluni f'kamra. Ma kont naf lil ħadd. Kont għadni qed noħlom li kont se nqatta' lejla mill-isbaħ dakinhar. Imma, matul dik l-ewwel lejla d-"dar", spiċċajt abbużata minn bosta rġiel u nisa, li lanqas biss naf kemm kienu b'kollox.

Beda ħiereġ id-demm u ħassejtni mfarka. Bdejt nolfoq id-dmugħ kollu li kelli miġmuħ ġewwa fija, imma dan kien għadu m'hu xejn ħdejn dak li kien għad fadalli ngarrab. Żammewni priġuniera, ma stajtx noħroġ. Ma stajtx naħrab minn dan l-abbuż sesswali. In-nies kienu jħallsu lil min ħatafni u meta ma kontx irrid nagħmel dak li riedu l-klienti tagħhom, kienu jagħtuni bil-frosta. B'liema dritt setgħu jagħmlu dan? Kienu qishom bhejjem. B'liema dritt? Dan dam għaddej disa' xhur. Kienu jagħmluli l-għassa lejl u nhar.

Darba fost l-oħrajn kont f'restorant. Smajt lil xi nies jitkelmu bl-Ewondo, id-djalett tiegħi. Kienu mill-Kamerun! L-għassiesa li kienu miegħi ma qagħdux jagħtu każ ta' x'qed ngħid jien u bdejt inkanta kanzunetta bid-djalett tiegħi. Bis-saħħa ta' hekk stajt ngħid lin-nies li kienu fir-restorant dwar is-sitwazzjoni li kont fiha qabel ma joħduni lura d-dar.

Ġimgħatejn wara smajt is-sireni tal-pulizija barra t-triq. Bdejt nibki u nwerżaq qisni miġnuna. Wara dan kollu, niftakarni biss nistembaħ u nsib ruħi l-isptar. Aktar tard beda ġuri. Permezz ta' dan kollu, żewġ tfajliet oħrajn, li wkoll kienu mġegħla jaħdmu fil-prostituzzjoni, inħelsu. Il-Kameronjani li salvawli ħajti ħadu ħsiebi u għenuni niġi f'tiegħi.

Tatiana, ta' 18, mill-Angola:

Jien mill-Angola. Għandi 18-il sena u m'ilhix li wasalt f'dan il-pajjiż. Dan il-pajjiż qed jagħtini bosta affarijiet ġodda u għalhekk inħossni kuntenta u grata.

Minkejja li nħoss in-nuqqas ta' ċerti affarijiet f'pajjiżi, hemm ħwejjeġ oħra li ma nħoss xejn in-nuqqas tagħhom. Imma stramba, għax kultant ma nħossnix kuntenta bħal ħafna minn sħabi. Ma nafx għaliex. Nixtieq li kont bħall-oħrajn kollha imma ma nħossnix hekk.

Diffiċli nagħżel x'se ngħamel fil-ġejjieni minħabba li kulħadd qed jagħtini pariri differenti. Jinteressani ħafna naħdem bil-lingwi imma fl-istess ħin nieħu gost immur għal-lezzjonijiet ta' suġġetti oħrajn l-iskola, fosthom tat-tejatru, tal-mużika u, ovvjament, tal-fotografija.

Hawdin, 17-il sena, mill-Iraq:

Jisimni Hawdin. Jiena refuġjat. Ġej minn Kirkuk, provinċja fl-Iraq. Bħalissa ngħix l-Ewropa. Missieri nqatel fil-gwerra bejn l-Iraq u l-Iran fl-1988. Ommi mietet fl-2001 wara li mardet. Għandi biss 'l oħti, miżżewwġa l-Iraq. Kont ngħix l-Iraq ma' zijuwi minn naħa ta' missieri, il-bogħod minn kull kunflitt u problema politika. Kelli għarusa. Kont inħobbha ħafna. Għalija kienet kollox. Jekk ma kontx naraha mqar għal ġurnata, kont inħossni ħażin ħafna u vojt. Kellna ħafna affarijiet komuni bejnietna u konna noħolmu li għad ngħejxu flimkien u nibnu ġenna f'din id-dinja. Imma r-reġim dittatorjali ta' Saddam ma ħallinix ngħix ħajti, u qeridli t-tamiet u x-xewqat kollha li kelli. Ir-reġim Iraqi arrestani u ttorturani għal tmien t'ijiem bl-akkuża li kont ngħin lill-partit tal-Kurdi u li kont qed naħdem għalih. Zijuwi ħariġni fuq pleġġ.

Hmistax wara li arrestawni, arrestaw lil zijuwi u għalhekk ħrabt lejn l-Ewropa. Tlaqt mill-Iraq lejn is-Sirja fejn qgħadt għal 25 jum. Wara mort Istanbul bi trakk fejn qgħadt sebat ijjiem, u wara rkibt fuq trakk ieħor. Kont għaddej minn żmien iebes – kilt biss erbgħa darbiet, ma kontx norqod, ma kontx qed inħossni tajjeb. Irkibt fuq trakk ieħor u ma rajtx id-dawl tax-xemx għal tlitt ijiem. L-atmosfera kienet għal kollox kaotika u skomda. Xtaqtni mejjet. Wara tlitt ijiem qaluli li kont wasalt f'waħda mill-akbar bliet Ewropej. Kont għajjien ħafna u ma kontx naf x'se naqbad nagħmel. L-aġent ħadni għand l-awtoritajiet tal-immigrazzjoni u telaqni hemm waħdi. Għamilt talba biex ninagħta kenn u ġabu ruħhom tajjeb ħafna miegħi.